

Direktoratet for e-helse

Pb 221 Skøyen
0213 OSLO

Vår referanse: 19/02424-40
Arkivkode: G00 &00
Saksbehandler: Terje Wistner
Deres referanse:
Dato: 19.09.2022

Høringsvar: Innspill til kommende stortingsmelding om helseberedskap – Digital sikkerhet

KS viser til høringsdokument «Innspill til kommende stortingsmelding om helseberedskap – Digital sikkerhet», saksnummer 22/448. Som for arbeidet med strategi for digital sikkerhet i helse- og omsorgssektoren er det for KS åpenbart at det også denne gang er lagt ned mye tid og ressurser i arbeidet med innspillet og tilhørende tiltak, og er enig i det beskrevne utfordringsbildet og at innspillets fokusområder er sentrale.

Tilbakemelding på spørsmål:

- Er det mangler i beskrivelsen av pågående initiativer knyttet til digital sikkerhet i nasjonal helseberedskap (kapittel 2 og vedlegg A)? Vi ønsker beskrivelse av initiativer som ikke er med og innspill der eksisterende beskrivelser er upresise eller mangelfulle.
- Er beskrivelsen av utfordringsbildet (kapittel 3) i tilstrekkelig grad dekkende for den reelle situasjonen?

Kommunal sektor utgjør en vesentlig del av helsesektoren og dermed helseberedskapen i Norge. Digitale trusler mot helseberedskapen er derfor ytterst aktuelle også for kommunene. Mange av de digitale truslene vil være rettet mot det de kommunale helsetjenestene bygger på: Den felles IKT-infrastrukturen som er etablert i den enkelte kommune. Som beskrivelsen tilsier er denne infrastrukturen ikke bygget for helsetjenestene alene, den er bygget for alle de tjenestene kommunene produserer. De digitale truslene mot helseberedskapen kan derfor ha sitt opphav i trusler mot andre sektorer og tjenester. Dette innebærer at det er særdeles viktig at krav og tiltak til digital sikkerhet sees i sammenheng på tvers av fagsektorer, og at staten samordner sitt arbeid overfor kommunene.

Vi ønsker å fremheve dette poenget selv om vi finner det positivt at primærhelsetjenestens særpreget og virksomhet beskrives (kap 3, s.17) i innspillet og til en viss grad tar opp i seg kompleksiteten dette faktum utgjør.

Utfordringsbildet til kommunene er sammensatt, men kommunal sektor har gjennom samstyringsmodellen for digitalisering samordnet tiltak for å ivareta digital sikkerhet også på områder som gjennom felles infrastruktur dekker helseberedskapen. I sammenheng med, og i tillegg til, aktivitetene som er igangsatt som en forlengelse av stortingsproposisjon 78S, pågår det initiativer i kommune-Norge som påvirker digital sikkerhet i nasjonal beredskap ut over det som skisseres i innspillet til stortingsmeldingen.

Tilbakemelding på spørsmål:

- Beskriver de foreslåtte målene for arbeidet med digital sikkerhet i nasjonal helseberedskap (kapittel 4) et passende og dekkende målbilde?
- Er de foreslåtte innsatsområdene og de foreslåtte tiltakene (kapittel 5) hensiktsmessige, og er de realistiske å gjennomføre?

De foreslåtte målene for arbeidet med digital sikkerhet i nasjonal helseberedskap er etter vår oppfatning passende og adresserer utfordringene som er skissert. Målene er dog ikke dimensjonerende. Ambisjonsnivået det legges opp til i målsetningen er ikke beskrevet, og det er derfor ikke mulig å vurdere om målet er nådd eller ikke. Under hvilke forhold er det vurdert at helsetjenestene skal fungere?

De tilhørende forslag til tiltak er etter KS sin mening preget av gode forsetter og lite konkret om hvem som skal gjennomføre dem og dekke kostnadene med gjennomføringen. Flere av de foreslåtte tiltakene er etter vår mening bare forutsetninger for reelle tiltak, dette gjelder særlig tiltakene som omhandler kartlegging. Dette bildet bekymrer KS. Det er KS vurdering at innretningen på arbeidet med å imøtekomme det digitale trusselbildet på et overordnet nivå i dag er lite ressurseffektivt og bidrar til fragmentering og i verste fall vil gå utover kvaliteten i sikkerhetsarbeidet. Rettede tiltak, for eksempel innenfor en sektor, mot en felles infrastruktur eller prosesser rund denne, uten koordinering med andre sektorrettede tiltak vil for kommunene derfor i beste fall være lite ressurseffektivt, i verste fall kontraproduktivt.

For kommunal sektor vil det være spesielt viktig å se tiltakene i et helhetlig perspektiv for å unngå fragmentering. Det er allerede utviklet flere sett med tverrsektorielle veiledningsverktøy som dermed også innvirker på helse -og omsorgssektoren. Digitaliseringsdirektoratets veiledning innen informasjonssikkerhet innleder da også med «For å sikre god styring og kontroll av informasjonssikkerhet må man jobbe helhetlig, og se informasjonssikkerhet som en del av virksomhetsstyringen». For den enkelte kommune betyr dette at man ikke kan legge opp til et silo/sector-løp, men må se helhetlig på informasjonssikkerhetsarbeidet.

KS mener Direktoratet for e-helse bør vektlegge utfordringsbildet for helseberedskapen i kommunene, og beskrive mulige løsninger for å sikre *koordinering og forenkling* av det omfattende regimet av veiledninger som treffer kommunene. Vi kan ikke finne noen tegn i innspillet til at dette er ivaretatt.

KS mener også Direktoratet for e-helse med fordel i større grad kunne ha tydeliggjort hvilke tiltak som staten bør gjennomføre for å legge til rette for beredskap og eskalering ved utilgjengelige nasjonale e-helseløsninger, spesielt der virksomhetene er avhengige av disse for å opprettholde tjenesteproduksjonen. Dette gjelder spesielt de digitale samhandlingsløsningene som forvalter pasientkritisk informasjon på vegne av fellesskapet.

Med vennlig hilsen

Kristin Weidemann Wieland
Områdedirektør FID

Terje Wistner
Avdelingsdirektør eHelse